

Những Ngày Tháng Tư

Vũ Khắc Tế

Sáng ngày 01 tháng 5, năm 1975.

Không có còi báo động. Không tiếng súng. Không những bước chân rầm rập trên phố. Sài Gòn sáng nay vắng lặng như một người vừa thức dậy sau một cơn mộng mị dài. Ánh nắng tháng Năm xuyên qua tán cây xà cừ, vẽ lên những vệt sáng loang lổ trên vỉa hè. Không phải là bình yên, mà là một khoảng lặng kỳ lạ, như thể cơn bão vừa đi qua, để lại một không gian đồ nát, trống vắng, như linh hồn vừa rời khỏi thân xác, chỉ còn lại những câu hỏi không ai trả lời.

Mai mở cửa sổ. Cô ngồi xuống chiếc ghế gỗ cũ, tay cầm ly trà. Đột nhiên, cô nhớ lại câu thơ xưa:

“Có những ngày im lặng rất lâu, như thể cả thế giới vừa nuốt một tiếng nấc.”

Mai là giáo viên. Trường học đã đóng cửa từ hai tháng trước, và cô không còn biết mình có còn là giáo viên hay không. Học trò tản mát, đứa theo gia đình về quê, đứa đã biến mất giữa dòng người di tản, đứa thì bật vô âm tín. Tủ sách trong phòng vẫn còn đó, nhưng đã phủ đầy bụi.

Đêm qua, Mai mơ thấy Minh – chồng cô – trở về từ cánh đồng khô cháy. Trên áo anh là vết bùn và cỏ dại. Anh không nói gì, chỉ nhìn cô rồi lặng lẽ tan vào màn sương. Lá thư cuối cùng anh gửi về đã ba năm rồi, vẫn vẹn chỉ mấy dòng: *“Anh đi công tác xa. Em giữ gìn sức khỏe.”* Sau đó, không có thêm gì nữa. Minh như đã hòa vào cuộc chiến, mất tích trong vô vọng.

Mai nhìn ra đường. Vài người đạp xe lặng lẽ. Gánh hàng rong đi qua mà không rao. Các quán cà phê đóng cửa. Các cánh cổng nhà binh im lìm. Không ai cười, không ai khóc, và cũng không ai hỏi han. Mai tự hỏi, nếu cô bật khóc ngay lúc này, liệu có ai để ý?

Sài Gòn sáng nay như một người vẫn còn thờ, nhưng không phải để sống, mà để chờ đợi. Chờ đợi điều gì đó chưa thể gọi tên. Có thể là một khởi đầu, cũng có thể là một sự sụp đổ. Hay cả hai. Mai, như hàng ngàn người khác, sống ngày thứ ba mươi của một thứ hòa bình chưa được đặt tên.

Tối đó, Mai không ngủ. Cô lấy cuốn nhật ký ra, viết những dòng đầu tiên sau nhiều tháng:

“30 tháng Năm. Thành phố như trang giấy cũ. Không ai viết thêm, chỉ chờ một bàn tay lật sang trang mới. Em viết để nhớ rằng mình còn sống. Và một ngày nào đó, nếu có thể, em sẽ đi tìm anh.”

Ngoài trời, mưa rơi đều đều. Những giọt mưa rơi trên mái nhà, nhẹ nhàng như những giấc mơ chưa thành hình.

oOo

Mai ngồi lại trong công viên sau khi những cánh người lặng lẽ tan đi. Những cánh phượng đầu mùa rơi lả tả trên ghế đá, vương vãi như những vết son nhạt nhòa của ký ức. Gió nhẹ thổi qua vai cô, như nhắc nhở rằng cô vẫn còn sống, vẫn còn thờ, nhưng lại không có ai để gọi là "minh" trong những buổi chiều như thế này. Cô chợt nhớ lại lần cuối cùng nắm tay cha. Đó là mùa hè năm ấy, cũng ở đây, đứng chiếc ghế đá này, nhưng lúc đó cô chưa kịp lớn. Cha ngồi bên, kể về giấc mơ của ông khi còn trẻ. Một giấc mơ không có chiến tranh, không có chia ly, không có những bài hát bị cấm hát. Chỉ có tiếng ve, tiếng trống trường, và những buổi sáng thơm mùi xôi đỗ.

“Nếu con sống đủ lâu, con sẽ hiểu rằng... đôi khi chúng ta không cần hô to điều gì. Chỉ cần sống. Bình yên. Là một sự dũng cảm.”

Ngày đó, Mai không hiểu. Nhưng giờ thì cô đã sống đủ lâu, để biết rằng có những mất mát không thể ghi vào sách sử. Chúng nằm lặng lẽ trong tâm trí mỗi người, như nắm tro âm ỉ cháy trong lòng bàn tay khép kín.

Khi Mai rời khỏi công viên, đèn đường đã lên, chiếu một ánh sáng vàng dịu, như nước mắt ai đó rơi vội. Về đến nhà, Mai bật đèn, đun nước, pha một ấm trà nhỏ. Cô mở ngăn tủ gỗ cũ, lấy ra một tờ báo đã ngả màu, là

số báo ngày 30 tháng Tư từ nhiều năm trước. Trong những hàng chữ nghiêng, một bài thơ nhỏ nằm lặng lẽ ở góc trang:

*“Ngày mai gió sẽ về thôi
Em chớ khóc, lửa tàn rồi còn than.”*

Bài thơ không ghi tên tác giả. Có thể là một người lính, một người cha, hay chỉ là một người như Mai, còn sót lại giữa hai đầu lịch sử, chỉ biết cầm bút lên và viết cho chính mình một nén hương tưởng niệm.

Mai gấp lại tờ báo, đặt lên bàn thờ. Cô thắp một nén nhang. Không vì ai, không cần lý do. Chỉ là để giữ lại một chút gì đó vẫn còn ấm, còn sáng, giữa lòng thành phố đang dần lặng đi.

oOo

Tháng Tư lại đến, lại đi lặng lẽ. Mai không còn nhớ đã có bao nhiêu tháng Tư đã đi qua. Mưa đầu mùa trút xuống thành phố trong một buổi trưa oi nồng, cuốn trôi đi lớp bụi thời gian bám lên những vòm lá. Mai đứng bên cửa sổ, lặng im nhìn từng giọt mưa vỡ trên thành ban công, như tiếng ai đang gõ vào lòng cô một nhịp chậm rãi. Cô không còn giữ thói quen đếm ngày nữa. Không còn lật lịch và khựng lại mỗi lần thấy con số "30 tháng Tư" in nghiêng đỏ. Những ngày xưa vẫn ở đó – âm ỉ và quen thuộc – nhưng đã bớt sắc nhọn, không còn chĩa vào trí nhớ mỗi khi mùa cũ quay lại. Minh như đã hòa vào một nơi nào đó mà Mai không thể tìm được. Chỉ có một điều cô chắc chắn rằng Minh-chồng cô đã không trở về.

oOo

Một buổi chiều, khi Mai đang sắp xếp sách trong thư viện nhỏ, một người đàn ông bước vào – với đôi mắt hiền lành và một câu hỏi giản dị:

– Chị có sách gì nói về những người đã ở lại không?

Cô ngẩng lên. Lần đầu tiên sau nhiều năm, cô nhận thấy trong ánh mắt anh không phải sự tò mò, cũng không phải thương hại, mà là sự đồng cảm. Nhẹ nhàng như hơi thở, âm thầm như tiếng thời gian. Anh tên Khải, là kiến trúc sư. Anh vừa trở về Sài Gòn sau hai mươi năm sống ở Pháp. Anh cũng có một vết thương trong lòng, không phô bày, không cần giải bày – nhưng chính vết thương đó khiến cả hai người hiểu nhau mà không cần nói nhiều.

Từ hôm ấy, họ thường ngồi lại bên nhau sau giờ làm, uống trà, trò chuyện về sách, về những vỉa hè cũ, về cây me già đầu phố, và tiếng rao khuya trong những con hẻm sâu. Một hôm, khi trời chuyển lạnh, anh đưa cho cô chiếc khăn len nhỏ. Cũ kỹ, nhưng ấm áp.

– Cái này mẹ anh đan. Bà bảo đừng đợi đến khi gió nổi mới nghĩ tới nhau.

Mai không nói gì, chỉ im lặng đón lấy. Trong lòng cô, một thứ gì đó vừa tan ra, vừa nảy mầm.

Ngày 30 tháng Tư năm ấy, Mai không ra công viên. Cô chỉ nhẹ nhàng cắm một nhánh huệ trắng vào lọ thủy tinh. Không khói nhang, không cờ hoa, không bài diễn văn nào vang lên. Chỉ có hai người ngồi bên nhau, bên cửa sổ, uống trà, nghe mưa, và đọc một đoạn thơ cũ:

*“Có thể một thời đau như lửa
Nhưng hôm nay – mình ấm giữa tay nhau.”*

Mai không quên. Nhưng cô không còn sống trong quá khứ nữa. Cuộc sống vẫn tiếp tục như gió, như mưa, và đôi khi, điều đẹp nhất không phải là đi tìm lại quá khứ, mà là biết ơn hiện tại và khẽ khàng vun đắp hạnh phúc từ những gì còn lại.

Mai mỉm cười, dựa vào vai anh. Phía bên kia cửa sổ, phượng đỏ bùng lên một lần nữa.